

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

София, 29 юли 2016 г.

Конституционният съд в състав: Борис Велчев – председател, членове: Цанка Цанкова, Стефка Стоева, Румен Ненков, Кети Маркова, Георги Ангелов, Анастас Анастасов, Гроздан Илиев, Мариана Карагьозова-Финкова, Константин Пенчев, Филип Димитров, Таня Райковска, при участието на секретар-протоколита Мариана Георгиева разгледа в закрито заседание на 29 юли 2016 г. конституционно дело № 11/2016 г., докладвано от съдията Гроздан Илиев.

Производството е с основание по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България и е във фазата по решаване на въпросите, свързани с допустимостта на искането каквото е изискването на чл.19, ал.1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано по искане на омбудсмана на Република България на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията за обявяване на противоконституционност на Изборен кодекс (ИК), (обн., ДВ, бр. 19 от 5 март 2014 г. последно изменение и допълнение ДВ, бр. 57 от 22 юли 2016 г.), в частта относно уредбата на последиците при неупражняване на избирателното право.

Предмет на искането е разпоредбата на чл. 242а ИК (нова).

Съгласно чл. 242а, ал.1 ИК лицата, които не са упражнили избирателното си право без уважителни причини в два поредни избора от един и същ вид, се заличават от избирателния списък за следващите избори и се вписват в списъка на заличените лица при условия и по ред, определени от Централната избирателна комисия.

Според следващата ал. 2 на чл. 242а ИК, за да упражнят избирателното си право на следващите избори, заличените избиратели са

длъжни да подадат писмено заявление до съответната общинска администрация по постоянен адрес за вписване в изборителния списък на съответната секция.

С ал. 4 на чл. 242а ИК е уредено изключение от правилото по ал. 1 като е предвидено, че изборителят не се заличава от изборителния списък, ако докаже уважителни причини, които са го възпрепятствали да гласува. Посочени са и примери за непредвидени обстоятелства, които законодателят е приел за уважителни причини. Според ал. 5 на чл. 242а ИК установяването на непредвидените обстоятелства пред общинската администрация се извършва само с писмени доказателства.

В разпоредбата на ал. 6 на чл. 242а ИК са посочени няколко категории български граждани спрямо които не действа правилото по ал. 1. Изключването от изборителните списъци не се прилага за българските граждани, пребиваващи извън страната, лицата с трайни увреждания, увредено зрение или затруднения в придвижването, както и лицата над 70-годишна възраст независимо от причините, поради които не са упражнили изборителното си право.

Според омбудсмана разпоредбата на чл. 242а ИК е противоконституционна, тъй като противоречи на конституционните разпоредби на чл. 4 - принципа на правовата държава с предоставяне нормотворческа компетентност на Централната изборителна комисия да определи условията и реда за вписване на негласувалите изборители в списъка на заличените лица; влиза в противоречие с чл. 6, ал. 2, според които всички граждани са равни пред закона, с въвеждането на различен подход към част от изборителите независимо от причините, поради които не са гласували; на чл. 10 и чл. 42, ал. 1 от Конституцията, където е дадена характеристиката на изборителното право като „общо, равно и пряко, с тайно гласуване“, уредени са условията за придобиване на изборителното право от всеки гражданин и изчерпателно са изброени ограниченията за упражняването на активно изборително право при произвеждане на избори

за държавни и местни органи на власт и на допитвания до народа, а заличаването от избирателните списъци като негативна последица от неупражняване правото на гласуване не е предвидена в тези или други конституционни разпоредби. В подкрепа на твърдението за противоконституционност в искането на омбудсмана са изложени подробни съображения.

Конституционният съд съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС), за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Съдът е сезиран от омбудсмана, който е легитимен субект на инициативата по чл. 150, ал. 3 от Конституцията.

Конституционният съд е компетентен да се произнесе по направеното искане, тъй като съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията негов предмет е установяването на противоконституционност на разпоредба на закон. В случая с искането се поддържа противоречие на чл. 242а ИК с конституционни разпоредби уреждащи избирателното право на гражданите. По този предмет Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение, включително и по неговата допустимост, поради което не е налице и отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС, която да изключва неговата допустимост в настоящото производство.

Искането е предявено в съгласие с изискването на чл. 17, ал. 1 и ал. 2 ЗКС – изготвено е в писмена форма с надлежно мотивирани фактически и правни съображения и след обнародване на оспорената разпоредба от ЗСВ.

Водим от горните съображения съдът приема, че искането е допустимо и следва да бъде разгледано по същество.

С оглед предмета на делото и на основание чл. 18, ал. 2 ЗКС като заинтересувани институции в производството следва да бъдат конституирани: Народното събрание, президентът на републиката,

Министерският съвет, министърът на правосъдието, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, главният прокурор, Висшият адвокатски съвет и Централната изборителна комисия.

На основание чл. 20а, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) съдът приема, че следва да отправи покана да предложат писмено становище по делото до сдружение „Гражданска инициатива за свободни и демократични избори“, „Българско сдружение за честни избори и граждански права - Национална асоциация“, Български хелзинкски комитет, Съюз на юристите в България, Асоциация за европейска интеграция и права на човека, Институт за модерна политика и фондация „Български адвокати за правата на човека“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС съдът приема, че следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Снежана Начева и проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Пенчо Пенев и проф. д-р Пламен Киров.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане по същество искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 242а от Изборен кодекс (обн., ДВ, бр.19 от 5 март 2014 г. последно изменение и допълнение ДВ, бр. 57 от 22 юли 2016 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния

административен съд, главния прокурор, Висшия адвокатски съвет и Централната избирателна комисия.

Преписи от искането и настоящото определение да се изпратят на заинтересуваните институции, с указание в тридесетдневен срок от получаването да представят писмени становища.

Препис от определението да се изпрати и на омбудсмана, който в тридесетдневен срок може да представи допълнителни аргументи по искането си.

Отправля покана до сдружение „Гражданска инициатива за свободни и демократични избори“, „Българско сдружение за честни избори и граждански права - Национална асоциация“, Български хелзинкски комитет, Съюз на юристите в България, Асоциация за европейска интеграция и права на човека, Институт за модерна политика и фондация „Български адвокати за правата на човека“ в същия срок да предложат писмено становище по делото, като им бъдат изпратени преписи от искането и настоящото определение.

Отправля покана до проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Снежана Начева и проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Пенчо Пенев и проф. д-р Пламен Киров в същия срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото, като им бъдат изпратени преписи от искането и настоящото определение.

Председател: Борис Велчев